

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. P. Ď.**, zastúpeného JUDr. PaedDr. I.P., PhD., MBA, advokátom so sídlom v B., proti žalovanej **S.**, IČO: X., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I, pod sp.zn. 7 C 212/2008, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2011, sp.zn. 14 Co 237/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 18. apríla 2011, č.k. 7 C 212/2008-97 žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal a neustanovil mu zástupcu z radov advokátov. Dospel k záveru, že vzhľadom na jeho majetkové pomery nespĺňa prvú podmienku pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. Napriek viacerým skutočnostiam, ktoré by samé osebe odôvodňovali nárok na oslobodenie, zdôraznil skutočnosti svedčiace v jeho neprospech. Za spornú považoval najmä účasť žalobcu vo viacerých obchodných spoločnostiach. Bezodplatný prevod obchodných podielov na manželku sa mu javil účelový a vyhodnotil tento postup ako účelové zbavovanie sa majetku. Za ďalšiu skutočnosť svedčiacu v neprospech žalobcu považoval účelovosť uzavretia nájomnej zmluvy na byt na H. ulici, keď sám žalobca uviedol, že týmto postupom sa snažil získať príspevok k dávke v hmotnej núdzi. Za pochybné považoval tvrdenie žalobcu, že dokáže vyžiť bez akejkoľvek finančnej pomoci len zo sumy 118,30 € mesačne, a to najmä vzhľadom na výšku priemerných nákladov na uspokojovanie základných životných potrieb súvisiacich s bývaním, stravovaním a podobne. Ďalej mal za to, že žalobca tiež nepreukázal svoje tvrdenie, že s manželkou nežijú v spoločnej domácnosti, nakoľko ako bydlisko

manželky uvádza práve adresu H., kde sa aj sám zdržiava. Poukázal aj na prípadnú absenciu motivácie žalobcu nájsť si zamestnanie a poberať príjem, a to najmä z dôvodu dlhu voči Slovenskej republike vo výške 323 308,77 €. V súvislosti s rozhodnutím o neustanovení právneho zástupcu z radov advokátov poukázal aj na nesplnenie ďalšieho predpokladu na ustanovenie zástupcu, a to potrebu ochrany záujmov žalobcu. Z obsahu podaní žalobcu, ako aj z jeho vystupovania pred súdom, mal za preukázané, že žalobca disponuje vysokým právnym vedomím a je schopný brániť svoje záujmy sám.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. októbra 2011, sp.zn. 14 Co 237/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s názorom súdu prvého stupňa ohľadne nepreukázania majetkových pomerov odôvodňujúcich oslobodenie od platenia súdnych poplatkov žalobcom a následnej nemožnosti ustanovenia právneho zástupcu. Tvrdenie žalobcu, že súd nebral do úvahy jeho postavenie ako osoby v materiálnej núdzi v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi - považoval za irelevantné. Konštatoval, že všeobecný súd nie je kompetentný v zmysle tohto zákona posudzovať stav materiálnej núdze, ani o ňom rozhodovať. O žiadosti v zmysle tohto zákona rozhoduje výlučne Centrum právnej pomoci, preto neprisvedčil názoru žalobcu, že súd bol povinný vyhodnotiť pomery žalobcu v zmysle tohto zákona, nakoľko na účely posúdenia a vyhodnotenia majetkových pomerov, vychádza všeobecný súd vždy len z dikcie ustanovenia § 138 O.s.p.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním. Namietal v ňom, že oba konajúce sudy mu svojimi rozhodnutiami odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O.s.p., nakoľko napriek jeho osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom, mu oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznali. Ďalej mal za to, že konanie oboch súdov vykazuje aj inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to že oba sudy konali v rozpore s § 135 ods. 2 O.s.p. Poukázal, že závery, o ktoré sa opreli sudy nižších stupňov pri posudzovaní jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov o tom, že svoje majetkové pomery si zapríčinil sám trestnou činnosťou, že prihliadali na jeho účasť v obchodných spoločnostiach, sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Úvahy súdov o nevznesení námietky proti súdnemu rozhodnutiu o výživnom na jeho dcéru a vplyve na jeho majetkové

pomery a úvahy o zmenkách označil za špekulatívne. Namietal, že súdy nevzali do úvahy podmienky poskytovania právnej pomoci účastníkovi konania v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci. Mal za to, že zamietnutím žiadosti o ustanovenie zástupcov z radov advokátov porušili súdy právo dovolateľa na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa č. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalovaná sa k dovolaniam nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa sa dovolací súd zaoberal aj tým, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobca netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre konanie, dovolací súd poznamenáva, že takýmto rozhodnutím nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať. Tento záver opodstatňuje predovšetkým skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku a podmienok pre ustanovenie zástupcu účastníka konania súdom). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok (len) nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobca svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že v konaní došlo k inej vade konania [§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.).

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Pokiaľ žalobca za inú vadu konania považuje nesprávnosť zistení skutkového stavu veci súdmi nižších stupňov, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Vzhľadom na vyššie uvedené a tiež s prihliadnutím na skutočnosť, že zo spisu nevyplýva, že by súdy dovolateľovi neustanovili zástupcu pre konanie z radov advokátov, hoci by pre to boli dané procesné predpoklady, dospel dovolací súd k záveru, že postup súdov bol v súlade so zákonom a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobcu. Keďže procesná prípustnosť dovolania nevyplýva ani z § 239, ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol tento opravný prostriedok dovolateľa ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Žalobca z procesného hľadiska zaviniť, že sa jeho dovolanie muselo odmietnuť, a preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. mája 2012

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová